

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.712/2020/7. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) II. rendű

Felperes2

(Cím2) III. rendű

Felperes3

(Cím2) IV. rendű

Felperes4

(Cím2) V. rendű

A felperesek képviselői:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd

(Cím8) és

Dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd

(Cím8)

Az alperes: Alperes1

(Cím1) II. rendű

Az alperes képviselője:

Rába Ügyvédi Iroda

(Cím9,

ügyintéző: dr. Rába Zsolt ügyvéd) II. rendűért

Az alperesi beavatkozók:

Alperesi beavatkozó1

(Cím10) I. rendű

Alperesi beavatkozó2

(Cím7) II. rendű

Az alperesi beavatkozók képviselői:

Dr. Salfay Noémi Orsolya ügyvéd

(Cím15) I. rendűért

Dr. Hadházi Éva ügyvéd

(Cím12) II. rendűért

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.014/2020/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kaposvári Törvényszék 13.P.20.228/2017/130.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit részben, az V. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összege vonatkozásában – a feljegyzett fellebbezési illeték viseléséről a II-V. rendű felpereseket kötelező rendelkezéseire is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az V. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítés összegét 3.000.000 (hárommillió) forintra leszállítja; egyebekben a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a II-V. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az állami adóhatóság külön felhívására 1.360.000 (egymillió-háromszázhatvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg további 1.280.000 (egymillió-kétszáznyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Kötelezi a IV-V. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül együttesen fizessenek meg a II. rendű alperesnek 127.000 (százhuszonhétézer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.000.000 (egymillió) forint felülvizsgálati illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A 2010-ben született I. rendű felperes a II-III. rendű felperesek gyermeke, a IV. rendű felperes ikertestvére és az V. rendű felperes testvére volt.

[2] Az I. rendű felperes 2012. március 29-én Encepur Junior védőoltást kapott, amelyet követően 2 hét elteltével – egyebek mellett – járása bizonytalanná, beszéde szakadozottá vált, többször elesett, mozgását ataxia jellemezte.

[3] Az I. rendű felperes kivizsgálása során 2012. május 16-án MR felvételt készült, amelyen a hasi eltérés egyértelműen látható volt, ugyanakkor a gyermek betegségét nem diagnosztizálták, kiegészítő vizsgálatokat az orvosok nem javasoltak. Az I. rendű felperesnél fennálló daganatos megbetegedés (neuroblastoma) diagnosztizálása végül 2014. február 18-án

történt meg, ekkor már a késői észlelés miatt magas rizikójú, kedvezőtlen besorolású betegséget állapítottak meg.

[4] Az I. rendű felperes rosszindulatú daganata mint alapbetegsége következtében a per során, 2017. március 15-én halálozott el.

[5] A II-III. rendű felperesek kapcsolatában gyermekük halálát követően a konfliktusok felerősödtek, házasságuk megromlott, 2019 tavaszán elváltak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A II-V. rendű felperesek keresetükben kérték annak megállapítását, hogy az alperes jogelődjének felrható diagnosztikai tévedésével okozati összefüggésben sérült a teljes és egészséges családban éléshez fűződő személyiségi joguk, valamint a II-III. rendű felperesek jogutódként kérték megállapítani az I. rendű felperes egészséghez és élethez való személyiségi jogának a megsértését is. A felperesek hivatkoztak arra, hogy az alperes jogelődjének felrható diagnosztikai tévedése, valamint ennek következtében az I. rendű felperes gyógyulási esélyeinek elvesztése számukra személyiségi jogsérelmet eredményezett, ezért nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték a II. rendű alperes kötelezését.

[7] A II. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy bár diagnosztikai tévedés történt, ez azonban nem alapozza meg a kártérítési felelősségét, mivel jogelődje (a per korábbi I. rendű alperese) az elvárható gondossággal járt el.

[8] Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosítók ellenkérelmükben szintén a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a II. rendű alperes jogelődje az I. rendű felperesnek 2012. május 16-án és 2013. december 10-én nyújtott egészségügyi ellátás során az ítéletben írt mulasztással megsértette az I. rendű felperes élethez és egészséghez fűződő személyiségi jogát, a II-III. rendű felperesek egészséghez fűződő személyiségi jogát, valamint a II-III-IV-V. rendű felpereseknek a teljes és egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jogát. A II. és III. rendű felperes részére összesen saját jogon és jogutódként személyenként 13.500.000 forint, a IV. és V. rendű felperes részére pedig személyenként 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte a II. rendű alperest.

[10] A IV-V. rendű felperesek nem vagyoni kárigénye vonatkozásában kifejtette, hogy a testvéreket – különösen az ikertestvért – lelkileg nagyon megviselte az I. rendű felperes betegsége és halála, pszichés kezelést igénylő magatartási zavarai alakultak ki. Utalt arra, hogy a testvérekre negatívan hatott szüleik hiánya is, mivel édesanyjuk szinte folyamatosan az I. rendű felperessel tartózkodott a kórházi kezeléseken, édesapjuk pedig – a kezelés költségeinek előteremtése érdekében – külföldön dolgozott, így a harmonikus és kiegyensúlyozott családi légkört, a legközelebbi hozzátartozóikat huzamosabb ideig nélkülözniük kellett.

[11] Kiemelte, hogy a IV-V. rendű felperesek esetében is sérült a család alapvető funkciója, a kiegyensúlyozott testi-lelki fejlődéshez szükséges biztonságos, harmonikus családi környezet.

[12] A nem vagyoni kártérítés meghatározásánál az elsőfokú bíróság figyelembe vette a IV-V. rendű felperesek rendkívül fiatal életkorát. Megjegyezte a pszichológus-pszichiáter szakértői vélemény alapján, hogy szüleiknek az I. rendű felperes halálával kapcsolatos

veszteség teljes feldolgozására is van esélyük, így szeretetteljes, támogató családi légkör esetén a teljes, egészséges családban éléshez fűződő joguk sérelméből fakadó hátrányok a IV-V. rendű felperesek esetében is jelentősen csökkenthetőek.

[13] A felperesek és a II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a II. rendű alperest az V. rendű felperes javára terhelő marasztalás összegét 4.000.000 forintról 2.000.000 forintra leszállította; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A II-V. rendű felpereseket egyetemlegesen kötelezte az állam javára az állami adóhatóság felhívására 1.440.000 forint feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére; úgy rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

[14] A IV-V. rendű felperesek nem vagyoni kárigénye vonatkozásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen vette számba az őket ért sérelmeket. Nem értett egyet azonban azzal, hogy az V. rendű felperest azonos mértékű nem vagyoni kártérítés illetné meg a IV. rendű felperessel, aki idősebb is és ikertestvére volt az I. rendű felperesnek, így köztudomásúan szorosabb kapcsolatban állt vele.

[15] Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés a IV. rendű felperest ért nem vagyoni sérelemmel áll arányban, megítélése szerint e körben az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte a per összes körülményét.

[16] Az V. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés körében kifejtette, hogy testvére betegségének felismerésekor még csak 2 éves, az I. rendű felperes elhalálozásakor pedig 5 éves volt, ezért kisebb kötődése alakulhatott ki testvéréhez, aki gyógykezelése folytán egyébként is sok időt töltött távol otthonától. Megítélése szerint az V. rendű felperes számára nagyobb sérelmet a szülei távolléte okozhatta. Érvelése szerint az V. rendű felperesnek fiatal kora folytán reális esélye van arra, hogy a családi krízis következményeit idővel kinövi, a történetek benne fokozatosan elhalványulnak. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság eltúlzottnak tartotta az elsőfokú bíróság által meghatározott összeget, ahelyett 2.000.000 forintot tartott alkalmasnak az V. rendű felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására.

[17] Utalt arra is, hogy a IV-V. rendű felperesek az általános életpaszttal szerinti hátrányt meghaladó sérelmet nem igazoltak, pszichológus szakértői vizsgálatot nem kértek, megítélése szerint a becsatolt igazolások eltérő következtetések levonására nem voltak alkalmasak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a IV-V. rendű felperesek a jogerős ítélet részben hatályon kívül helyezését és a II. rendű alperes kötelezését kérték további nem vagyoni kártérítés megfizetésére; a IV. rendű felperes részére további 4.000.000 forintot, az V. rendű felperes javára pedig további 6.000.000 forintot igényeltek. A felperesek kérték a jogerős ítélet azon rendelkezésének mellőzését, amely őket 1.440.000 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[19] Hivatkoztak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 355. § (1)-(4) bekezdéseinek, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) és (3) bekezdésének, valamint a 221. § (1) és (3) bekezdésének megsértésére.

[20] Állították, hogy az eljáró bíróságok a részükre megítélt nem vagyoni kártérítést – a többlet tényállási elemek és az irányadó ítélkezési gyakorlat figyelmen kívül hagyásával – kirívóan okszerűtlen bírói mérlegeléssel, a hasonló ügyekben született ítéletekben

meghatározott kártérítés mértékénél lényegesen alacsonyabb összegben állapították meg, amely sérti a régi Ptk. 355. §-a szerinti teljes kártérítés elvét.

[21] Hangsúlyozták, hogy bizonyítékokkal támasztották alá a szülei házasságának megromlása és elhunyt testvérük betegsége közötti ok-okozati összefüggést. Hivatkoztak arra, hogy testvérük betegségéből kiinduló, a család minden szintjét érintő krízis vezetett a szülők házasságának megromlásához, majd későbbi felbontásához. Érvelésük szerint a másodfokú bíróság nem értékelte érdemi döntése során a szülők házasságának megromlását, és ezen hivatkozásuk figyelmen kívül hagyását nem is indokolta.

[22] Kiemelték, hogy az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően a II-III. rendű felperesek házasságának felbontásával a szeretetteljes, támogató családi légkör már nem valósulhat meg, a teljes és egészséges családban éléshez fűződő jogukból fakadó hátrányok jelentősen nem csökkenthetőek.

[23] Nem értettek egyet azzal sem, hogy fiatal életkoruk segítene a veszteség feldolgozásában. Érvelésük szerint köztudomású ténynek tekinthető, hogy a fiatal gyermekkorban megtapasztalt események, élmények, veszteségek az egyéniségbe mélyebben beépülnek, egész életre meghatározó jellegűek maradnak.

[24] Hivatkoztak arra is, hogy testvérük elvesztésével dupla traumát éltek meg, hiszen időlegesen elveszítették a szüleiket, akik saját gyászukba merülve nem képesek érzelmi közelséget, biztonságot igénylő, gyászoló gyermekeikre figyelni. Állításuk szerint a teljes, egészséges és harmonikus családban éléshez való joguk kétszeresen is sérült, mivel egyrészt elveszítették a testvérüket, másrészt szülei házasságának felbontása miatt kénytelenek csonka családban nevelkedni.

[25] Kiemelték, hogy testvérük gyógykezelése, ápolása rendkívüli terheket rótt a szüleikre, amely közel 5 évig tartott, eleinte az ijedség és a tanácstalanság, majd a gyermek halálától való rettegés jellemezte a családot.

[26] Utaltak arra, hogy a másodfokú bíróság az irányadó ítélkezési gyakorlatot figyelmen kívül hagyta, az általuk hivatkozott döntéseket nem értékelte, az egyéni körülményeket a konkrét tényállás kapcsán nem megfelelően mérlegelte, indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

[27] A felperesek nem értettek egyet a másodfokú bíróság által illetékfizetésre történő kötelezésükkel sem. Előadták, hogy a másodfokú bíróság anélkül kötelezte őket az illeték megfizetésére, hogy közben perköltség viselésére nem voltak kötelesek. Hivatkoztak arra, hogy az illeték egyébként is az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. §-a alapján a fizetendő illeték 50%-át kitevő összeg lenne, mivel a pert előzetes bizonyítási eljárás előzte meg.

[28] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felülvizsgálati kérelem kis részben alapos az alábbiak szerint.

[30] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 270. § (2) és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül.

[31] A IV-V. rendű felperesek a jogerős ítélet nem vagyoni kártérítés összegét megállapító rendelkezéseit támadták felülvizsgálati kérelmükben sérelmezve, hogy az eljáró bíróságok nem értékelték kellően szüleik kapcsolatának megromlását és a házasságuk felbontását, valamint állításuk szerint indokolatlanul tulajdonítottak jelentőséget fiatal koruknak a veszteség feldolgozásában. Megsértett jogszabályként a régi Ptk. 355. § (1)-(4) bekezdéseit, a régi Pp. 206. § (1) és (3) bekezdését, valamint a 221. § (1) és (3) bekezdését jelölték meg.

[32] A régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és azt az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtérítenie, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Ez a jogszabályi rendelkezés a kártérítés teljességének követelményét fejezi ki. A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Ez a jogszabályi rendelkezés pedig a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvét és a mérlegelési tevékenység alapvető szempontjait rögzíti.

[33] Kiemeli a Kúria, hogy ha a másodfokú bíróság a tényállást a bizonyítási eljárás során megállapított bizonyítékok egybevetése alapján, azokat a maguk összességében értékelve és a bíróság meggyőződése szerint elbírálván állapítja meg, e tényállás a felülvizsgálati eljárás során is irányadó. A felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének, az attól való eltérésnek csak akkor van helye, ha a bíróság által megállapított tényállás irratellenes vagy nyilvánvalóan okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. A bizonyítékok okszerű mérlegelését támadó felülvizsgálati kérelem megalapozatlan (BH 1995.134., BH 2013.126.).

[34] Rámutat a Kúria, hogy a IV-V. rendű felperesek érvelésével ellentétben az elsőfokú bíróság a tényállásban felsorolta, hogy mik azok a körülmények, amelyek változtak a gyermek megbetegedése okán és mik azok a nem vagyoni hátrányok, amelyeket ennek folytán az egyes felpereseknek el kellett szenvedniük. Ezek között az elsőfokú bíróság feltüntette a házasság megromlásának és a válásnak a tényét is (9. oldal utolsó bekezdés). A másodfokú bíróság is az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást vette alapul, tehát mindkét fokú bíróság az ott rögzített hátrányokat értékelte a nem vagyoni kártérítések összegének megállapításakor, a jogi indokolásban külön kiemelve azt, amelynek különös jelentőséget tulajdonított. Nem megalapozott ezért a IV-V. rendű felperesek hivatkozása abban a tekintetben, hogy a bíróságok nem értékelték a szülők házasságának megromlását és a válásukat. Fentiek alapján a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelmek keretei között reformatórius jogkörében eljárva értékelt valamennyi olyan körülményt, amely a nem vagyoni kár összegének meghatározása során jelentőséggel bírhat, és ennek eredményeként határozta meg a felülvizsgálati kérelemmel vitatott nem vagyoni kártérítési összegeket.

[35] A IV-V. rendű felperesek álláspontjától eltérően az eljáró bíróságok helyesen tulajdonítottak jelentőséget fiatal életkoruknak és annak, hogy a IV. rendű felperes ikertestvére az elhunyt. Egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal abban, hogy értékelni kellett, hogy az V. rendű felperes testvére betegségének felismerésekor még csak 2 éves, elhalálozásakor pedig csak 5 éves volt, így lényegesen kisebb kötődés alakulhatott ki a beteg testvére rendszeres, gyógykezelésével összefüggő távollétére is figyelemmel.

[36] A IV-V. rendű felperesek vitatták továbbá a másodfokú bíróságnak a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlaton alapuló indokai helyességét is. E körben kiemeli a Kúria, hogy a korábbi ügyekben született ítéletek, döntések a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor kiindulási alapként szolgálhatnak a bíróságok számára a

hasonló tényállású ügyekben, hiszen a Kúria már több, így a Pfv.III.21.112/2010/4. számú döntésében is kifejtette: a nem vagyoni kártérítés összegénél figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlatra, a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntésekre is. Hangsúlyozza ugyanakkor a Kúria, hogy ezeket a döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű nem vagyoni kártérítés megállapítására. Amellett, hogy kifejezetten kevés ügyben alapozott meg a fiatal korban elhunyt testvér halála nem vagyoni kártérítést a hasonló korú testvére részére, minden eset különbözik, nagyon hasonló tényállások mellett is lehetnek olyan különbségek az ügyek között, amelyek eltérő döntés meghozatalát indokolják, a korábbi ügyekben született döntések pedig a bíróságokat egyébként sem kötik.

[37] A régi Pp. 206. § (3) bekezdése szerint a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság által az V. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege nem alkalmas az őt ért nem vagyoni hátrányok teljes mértékű kompenzációjára, ezért sérti a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését. Az e jogszabályhely által megfogalmazott teljes kártérítés elve a nem vagyoni kártérítés esetében azt jelenti, hogy annak alkalmasnak kell lennie a károsultat ért nem vagyoni hátrányok hozzávetőleges kompenzálására. A pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskadjon, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújt [34/1992. (VI. 1.) AB határozat III/2. pont]. Ezzel szemben az V. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítések összegének meghatározásakor a másodfokú bíróság a feltárt hátrányokat nem kellő súllyal értékelte. A Kúria úgy ítélte meg, hogy az egyes felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés mértéke közötti belső arányokat is figyelembe véve 3.000.000 forint az az összeg, amely alkalmas az V. rendű felperes által elszenvedett hátrányok teljes kiegyenlítésére.

[38] A IV-V. rendű felperesek hivatkoztak a régi Pp. 221. § (1) bekezdése megsértésére is. Ez a jogszabályhely az ítélet indokolásának tartalmi követelményeit rögzíti. Eszerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Ha a másodfokú bíróság saját mérlegelési szempontjait és ehhez kapcsolódva jogi álláspontját kifejti, ítélete a jogszabályoknak megfelel. Erre figyelemmel nem vonható le olyan következtetés, hogy a másodfokú bíróság a felperesek által hivatkozott körülményeket – így a szülők kapcsolatának megromlását és válását – nem bírálta el.

[39] A fent kifejtettek szerint a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének megfelelően eleget tett, kellő részletességgel számot adott a mérlegelésének szempontjairól, és megjelölte mindazon körülményeket, amelyek alapulvételével a nem vagyoni kártérítések összegét az egyes felperesek vonatkozásában meghatározta.

[40] Megalapotlanul hivatkoztak a felperesek arra, hogy a másodfokú bíróság illetékfizetés körében hozott döntése jogszabályba ütközik. Az elsőfokú bíróság az e körben

hozott döntését a régi Pp. 81. § (2) bekezdésére alapította, míg a másodfokú bíróság a felperesek fellebbezését elbírálván úgy ítélte meg, hogy a perköltségről a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határoz, figyelemmel a pernyertesség-pervesztesség közel azonos arányára. Fel sem merülhet tehát a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének a megsértése, ugyanis ennek a különös, a részleges pernyertesség tekintetében érvényesülő perköltségviselési szabálynak az alkalmazása a bíróságok számára nem kötelező, csupán opcionális.

[41] A másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül határozta meg a felperesek illetékfizetési kötelezettségét. A régi Pp. 81. § (1) bekezdésének második mondata ugyanis úgy rendelkezik, hogy ha a pernyertesség és pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét. Erre tekintettel határozott úgy a másodfokú bíróság, hogy a másodfokú eljárásban felmerülő költségeiket a felek maguk viselik, amely azonban nem mentesítette az akkor még költségmentesség kedvezményében nem részesülő felpereseket az illeték megfizetésének kötelezettsége alól. Utal arra a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperesek részére engedélyezett költségmentesség hatálya – a jogszabályi kivételektől eltekintve – nem terjed ki az eljárásnak az engedélyezés előtti szakaszára (BH 2001. 578.), így az alapeljárásra és a fellebbezési eljárásra sem.

[42] Téves a felperesek felülvizsgálati kérelmében az Itv. 42. § (7) bekezdésének megsértésére történő hivatkozás is. Azon túl, hogy ez az elsőfokú eljárás illetékére alkalmazható szabály, csak 2018. január 1-je óta hatályos, és az ezt követően indult elsőfokú eljárások illetékmértékére vonatkozik, így jelen perben nem lett volna alkalmazható.

[43] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit a régi Pp. 275. § (4) bekezdése szerint részben hatályon kívül helyezte, a régi Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a II. rendű alperes terhelő marasztalási összeget az V. rendű felperes tekintetében 1.000.000 forinttal leszállította, egyebekben a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta. A pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára figyelemmel rendelkezett az illeték viseléséről. A fellebbezési eljárásban az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint számított illeték a felperesek fellebbezése folytán 1.280.000 forint, az alperes fellebbezése folytán pedig 1.360.000 forint volt, amelyből a felperesek pervesztességük arányában a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján 1.360.000 forint megfizetésére kötelesek a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése alapján, míg az alperes illetékmentessége folytán további 1.280.000 forint fellebbezési illetéket a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam visel.

Záró rész

[44] A felülvizsgálati kérelem részbeni eredményessége folytán a IV-V. rendű felpereseket a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű alperes részére a jogi képviselétével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére, amelynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával – a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan – állapította meg, a 4/A. § szerint általános forgalmi adóval növelten.

[45] A felülvizsgálati eljárásban a felperesek részére engedélyezett költségmentesség folytán le nem rótt, az Itv. 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek költségmentességére és az alperes illetékmentességére tekintettel a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

[46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[47] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. március 31.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző

HM